

24 часа, стр. 21;
10 февруари 2012 г.

Интервю със Сокол Силянов, началник-отдел „Трудова злополука и професионална болест”, НОИ

Магдалена Павлова (журналист на свободна практика)

Под мотото „Работете внимателно! Пазете живота и здравето си!” ще се проведе кампания на Министерство на здравеопазването. Тя има за цел да ограничи производствения травматизъм в България чрез повишаване на информираността на целевите групи по отношение на начините, за предпазване от трудови злополуки в традиционно рисковите отрасли на икономиката. Основната задача на кампанията е да даде практически съвети и указания на работещите за това как да се предпазят от трудови злополуки, а на работодателите - за това как да осигурят безопасни условия на труд.

- Уважаеми г-н Силянов, високи ли са нивата на производствения травматизъм в България и каква е тенденцията в последните няколко години - намаляват ли, или се увеличават случаите на трудови злополуки в България?

- С Кодекса за социално осигуряване събирането, обработването и предоставянето на обективна, подробна и навременна статистическа информация за трудовите злополуки се възлага на НОИ. За периода 2000-2009 г. в България са регистрирани общо 46 069 трудови злополуки, от които 1406 със смъртни случаи, и са загубени 2 715 522 календарни дни. Наблюдава се устойчиво намаляване на броя трудови злополуки с временна неработоспособност. Най-много са регистрирани през 2000 г. - 6170, а най-малко през 2009г. - 2910, което е намаление с 52 %. Същевременно се увеличава, с над 1,7 пъти, времето, необходимо за възстановяване на работещите от последствията от трудова злополука - от 47 на 82 дни. Това показва, че в България се регистрират все по-малко трудови злополуки, но с по-тежки последствия. Що се отнася до смъртните трудови злополуки, не се наблюдава еднозначна тенденция в броя им. През 2000 г. са регистрирани 133 смъртни трудови злополуки. След тази година се наблюдава тенденция за намаляване на броя, която достига своя минимум през 2003 г. - 114 бр. След това се регистрира постепенно увеличаване на броя на смъртните трудови злополуки, който през 2008 г. достига 180. През 2009 г. отново има спад до 118.

Добивната промишленост е икономическият сектор с най-висок травматизъм. В него трудовите злополуки се случват 5 пъти по-често и са с 4 пъти по-тежки последствия от средните за страната. От 1,2 до 3 пъти е по-висока честотата и тежестта на трудовите злополуки в следните сектори: производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване; транспорт, складиране и пощи; строителство и преработваща промишленост. Последствията от трудовите злополуки представляват сериозна тежест в социално и икономическо отношение, което ги превръща в

предизвикателство към дейностите за подобряване на здравословните и безопасни условия.

- Какво сочат данните на Евростат за броя трудови злополуки в рамките на ЕС? Бихте ли направили паралел с България.

- С изпълнението на стратегиите на Общността за здравословни и безопасни условия на труд 2002-2006 г. и 2007-2012 г. в ЕС е постигнато устойчиво и равномерно намаляване както на общия брой, така и на смъртните трудови злополуки. Основна цел на настоящата стратегия е намаляване честотата на трудовите злополуки на 100 000 работещи с 25%, на равнището на ЕС-27 (всички страни членки на ЕС). България следва тенденцията на намаляване на общия брой на трудовите злополуки, която се наблюдава в страните от Европейския съюз. Сравнявайки общия брой трудови злополуки в ЕС за 2008 г. спрямо базова 2000 г., констатираме намаление от 22%. За България този процент е 40. За същия период смъртните трудови злополуки в ЕС са намалели с 44%, докато за нашата страна отчитаме повишаване с 35%. България дава своя принос за изпълнение на основната цел на стратегията на равнище ЕС-27, като спрямо базова 2000 г. през 2009 г. е постигнала намаление на честотата на трудовите злополуки с 33%.

- Какви са най-честите причини за възникване на трудови злополуки в най-рисковите сектори на икономиката?

- Събраната статистическа информация показва, че 28% от трудовите злополуки стават поради пълна или частична загуба на контрол върху машините, ръчните инструменти, превозните или подемно-транспортните средства и предметите, с които се работи. Подхлъзване или спъване, падане на човек;на същото диво и падане от височина са причина за възникване на 27% от трудовите злополуки. Около 17% от злополуките се причиняват от счупване, разрушаване, плъзгане или падане на средствата за производство или на обработваните материали и съоръжения. Не малко трудови злополуки (15%) стават при движение на тялото със или без физическо усилие. Трябва да се обърне и особено внимание на факта, че 6% от злополуките са причинени от уплаха, насилие,, нападение или заплаха на работното място.

- Какво е възрастовото разпределение при трудовите злополуки? Възрастта ли е причината за пренебрегването на основни правила за безопасност?

- Пренебрегването на правилата за безопасност на труда не е възрастово обусловено. Това е повече въпрос на установена и строго „контролирана фирмена политика за безопасност, на самодисциплина и убеденост, че спазването на правилата е гаранция за опазването на живота и здравето на работещите при изпълнение' на трудовите им задължения. Физическите, психическите и другите качества, присъщи за определена възраст или възрастова група, в рисковата ситуация може да се окажат решаващ фактор за допускане или избягване на трудова злополука. Най-висок е процентът на трудови злополуки, допуснати от работещи на възраст между 45 и 54 години - 29%. На следващо място са работещите на възраст между 35 и 44 години с 25%. При възрастните работници над 55 г. процентът на трудов травматизъм - е 18%, а при младите (16-24 години) -

съответно 9%. При най-младите работници - 17-20 години, с професионален опит до една година, честотата на трудовите злополуки е около 3 пъти по-висока от средната за страната. Травматизма при младите работници свързваме с недостатъчното познаване на правилата за безопасност, непридобити трудови навици и желание за доказване в професията на всяка цена.

Интервюто се реализира в изпълнение на национална кампания на Министерство на здравеопазването, насочена към ограничаване на производствения травматизъм.